

**Необхідність висвітлення гендерних питань
у навчально-виховному процесі педагогічного
коледжу**

О.І.РАССКАЗОВА, канд. пед. наук, А.В.ТАДАЄВА
Харківський гуманітарно-педагогічний інститут

Сьогодні розвиток гуманістичного ставлення до людини як соціальної самоцінності, як центру освітнього та різноманітних соціальних (адаптації, індивідуалізації, інтеграції тощо) процесів, зумовлює необхідність дослідження особистості, сприяння її становленню та розвитку з урахуванням психологічних і соціокультурних особливостей статі (гендеру).

Уряд України здійснив низку кроків щодо встановлення гендерної рівності в державі. Так, 27 грудня 2006 р. Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову №1834 «Про затвердження Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві», у межах виконання якої, затверджено наказ №839 від 10 вересня 2009 р. «Про впровадження принципів гендерної рівності в освіту». Накреслені у державних документах положення покликані сприяти встановленню гендерної справедливості, усуненню негативних ставово-рольових стереотипів. Аналіз сучасних наукових досліджень (В. Авраменкова, Ю. Альошина, Т. Бессонова, М. Боришевський, В. Васютинський, А. Волович, Т. Говорун, Т. Гурлева, О. Кікінежді, О. Кононко, Г. Костюк, А. Палій, О. Сухоленова Т. Юферова та ін.) показує, що зважаючи на значення гендеру для індивідуального становлення та розвитку особистості, гендерна проблематика посіла чільне місце у педагогічній науці. Вивчення праць учених переконує, що гендер розглядається у науці як один із базових вимірів соціальної структури суспільства, що разом з іншими соціально-демографічними та культурними характеристиками організує соціальну систему, підтримуючи соціально-рольовий статус кожної особистості та визначаючи соціальні можливості людини в освіті [1]. Виходячи з цього, на сучасному етапі розвитку освіти стає нагальним формування гендерної культури особистості у закладах освіти, як невід'ємної частини гендерної соціалізації особистості. Важливого значення набувають наразі дослідження, пов'язані з гендерною самосвідомістю особистості у старшому підлітковому віці, адже це найбільш складний період життєдіяльності особистості в онтогенезі.

Реалізація даного завдання потребує значних зусиль, оскільки навчальний заклад та вчителі залишаються глобальними носіями традиційних патріархальних уявлень про роль і місце жінок і чоловіків у

суспільстві. На думку представників педагогічної науки (Т. Вороніна, І. Іванова, І. Кльоцина, В. Кравець, Т. Надвинична, Л. Смоляр, О. Цокур, А. Фурман, О. Шнирова, Л. Штильова та ін.), існуюча система освіти відтворює гендерні стереотипи та гендерні ролі, тому гендерна ідентичність індивіда активно конструюється саме в межах освітньої системи. Освіта не є гендерно нейтральною, оскільки різні її елементи по-різному впливають на представників різної статі, і часто гендерні стереотипи у повсякденній педагогічній практиці укорінюються внаслідок прихованих чи відкритих елементів статевої дискримінації [1]. Навчальний заклад через навчальну літературу, педагогічне спілкування та традиційну систему навчання і виховання відтворює та породжує гендерні стереотипи, що не відповідають об'єктивним реаліям світу і стають перешкодою для ефективного розвитку суспільства. Виходячи з цього, діяльність закладів освіти, особливо педагогічних коледжів, необхідно спрямовувати на пом'якшення негативної дії на розвиток індивіда гендерних стереотипів шляхом створення толерантних умов для формування особистості. Упровадження гендерних підходів у процес підготовки майбутніх педагогів у педагогічному коледжі – основа для вдосконалення їхнього професіоналізму та всебічного особистісного розвитку як активних суб'єктів соціального життя.

1. Цокур О., Іванова І. Розвиток гендерного підходу в освіті. – К., 2009 // Освіта.ua. - osvita.ua/school/upbring/1693.

